

Nr 45.

Ankom till riksdagens kansli den 5 juni 1945 kl. 2 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i 9 § utsökningslagen.

Genom en den 9 mars 1945 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 213, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

om ändring i 9 § utsökningslagen.

Härigenom förordnas, att 9 §¹ andra stycket utsökningslagen skall upphöra att gälla.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1945.

Enligt 9 § första stycket utsökningslagen skola landsfiskal och stadsfogde hålla dagbok över alla mål, i vilka utmätning eller annan på dem ankommande åtgärd enligt utsökningslagen begäres. I dagboken skall anteckning göras om dagen då varje mål inkommit, den åtgärd som därmed vidtagits och dagen, då det skett, eller hinder som förefallit. Landsfiskal och stadsfogde skola därjämte till överexekutor insända utdrag ur dagboken inom viss i andra stycket av samma paragraf angiven tid. För landsfiskal gäller i detta hänseende, att utdrag för alla mål, som inkommit under de två sista månaderna, ävensom för de äldre mål, som ej avslutats före denna tid, skall insändas inom fjorton dagar efter varannan månads förlopp. Stadsfogde skall inom samma tid efter var tredje månads förlopp insända enahanda utdrag för de tre sista månaderna. Utan hinder av vad sålunda stadgats må Kungl. Maj:t för viss stad föreskriva, att stadsfogden i stället för att insända utdrag ur dagboken skall å vissa tider för överexekutor uppvisa denna. Sådant förordnande har meddelats beträffande sexton städer.

¹ Senaste lydelse se SFS 1942: 114.

Utdrag ur dagboken som insändes till överexekutor skall, jämlikt 3 § kungörelsen den 14 december 1917 (nr 870) om landsfiskals och stadsfogdes dagbok i utsökningsmål samt angående vad vid utsökningslagens tillämpning i vissa andra fall skall iakttagas, vara åtföljt av vissa verifikationer och andra handlingar.

Enligt 10 § första stycket utsökningslagen åvilar det överexekutor att noga tillse, huru de utmätningmän som lyda under honom förrätta vad dem jämlikt lag åligger eller eljest betros dem i tjänsten. Bestämmelserna om insändande av utdrag ur dagboken i utsökningsmål ha tillkommit i syfte att underlätta denna kontroll.

Jämlikt 137 § utsökningslagen skall utmätningssökanden sedan utmätt lös egendom blivit såld, skyndsamt och i regel senast inom fjorton dagar efter försäljningen av försäljningssumman tillhandahålla utmätningssökanden betalning för hans fordran. Vidare gäller enligt 162 och 163 §§, att utmätning och försäljning av det utmätta skall ha skett inom viss, för skilda slag av egendom olika bestämd tid, vid äventyr att utmätningssökanden eljest ådrager sig visst ekonomiskt ansvar för det belopp varför utmätning bort ske.

I ett av landsfogden M. Stiernström den 25 november 1944 avgivet betänkande med förslag till rationalisering av vissa arbetsuppgifter å landsfiskalskontoren har bl. a. framlagts förslag om upphävande av landsfiskal och stadsfogde åliggande skyldighet att till överexekutor insända utdrag ur dagboken i utsökningsmål.

I detta betänkande framhålles till en början, att bestämmelserna om skyldighet för landsfiskal att till överexekutor insända utdrag ur dagboken i utsökningsmål utgjorde det enda fall, då landsfiskal ålagts att för granskning insända vissa handlingar till överordnad myndighet. I övrigt skedde nämligen kontrollen över landsfiskalernas ämbetsutövning genom inspektioner och inventeringar.

Därefter uttalas i betänkandet, att överexekutors granskning av utmätningssökandens dagböcker närmast torde ha till ändamål att kontrollera att de i 137 och 162 §§ utsökningslagen stadgade tiderna iakttoges. Denna särskilda kontroll syntes emellertid numera tämligen överflödig. Stadgandena i fråga vore av den art, att de icke gärna förbisåges av utmätningssökanden, allra helst som denne vid försummelse av redovisningstiderna kunde ådraga sig ett personligt betalningsansvar för utmätningssökandens fordran. Då de rättssökande dessutom merendels plögade i utsökningsärenden anlita advokater eller andra skolade biträden, vilka tillvaratoge sökandenas intressen, torde det få anses tämligen väl sörjt för att utmätningssökanden icke skulle låta någon försummelse komma sig till last i nu ifrågavarande hänseenden.

I betänkandet framhålles vidare, att skyldigheten att insända utdrag ur utsökningsdagboken finge, i synnerhet för landsfiskalernas del, anses tämligen betungande. Den kontroll, som erfordrades över att influtna medel blivit i behörig ordning redovisade samt att olika fatalietider iakttogs, kunde utövas i samband med de årligen återkommande inventeringarna hos landsfis-

kaler och stadsfogdar. Inventeringsförrättaren hade redan nu att i viss utsträckning granska dagboken.

På grund av det anförda har i betänkandet föreslagits, att bestämmelserna om skyldighet för landsfiskal och stadsfogde att till överexekutor insända utdrag ur dagboken i utsökningsmål måtte upphävas.

Över betänkandet ha efter remiss yttranden avgivits av överståthållarämbetet, länsstyrelserna — efter hörande av vederbörande landsfogde och länsavdelning av föreningen Sveriges landsfiskaler — föreningen Sveriges landsfogdar, föreningen Sveriges stadsfogdar och föreningen Sveriges landsfiskaler jämte vissa andra myndigheter och sammanslutningar, vilkas verksamhetsområde dock icke direkt beröres av förslaget om borttagande av skyldigheten att till överexekutor insända utdrag ur dagboken i utsökningsmål.

Förslaget i denna del har i allmänhet tillstyrkts eller lämnats utan erinran i yttrandena. Därvid har i åtskilliga yttranden påpekats, att skyldigheten att insända dagboksutdrag vore betungande samt att erforderlig kontroll kunde utövas genom att dagboken granskades vid inventeringar hos utmätningsmännen.

Yttranden i avstyrkande riktning ha avgivits av länsstyrelserna i Stockholms, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Västmanlands, Kopparbergs och Gävleborgs län, landsfogdarna i Kronobergs, Malmöhus, Göteborgs och Bohus län samt länsavdelningarna i Kronobergs och Norrbottens län av föreningen Sveriges landsfiskaler. Som skäl mot förslagets genomförande har i allmänhet framhållits, att insändande av dagboksutdrag erfordrades för att fortlöpande kontroll över utsökningsmålen skulle kunna utövas.

Vid remiss till lagrådet av ett inom justitiedepartementet upprättat lagförslag i ämnet har *föredragande departementschefen, statsrådet Bergquist*, anfört följande:

»Såsom förut nämnts ankommer det på överexekutor att i egenskap av överordnad utsökningsmyndighet tillse, huru underlydande utmätningsmän förrätta sina tjänsteåligganden. För att underlätta denna kontroll har utmätningsman i 9 § utsökningslagen ålagts att inom vissa tider, olika för landsfiskal och stadsfogde, till överexekutor insända utdrag ur sin dagbok i utsökningsmål. Detta kontrollsystem medför emellertid, särskilt då antalet utsökningsmål är stort, ett tämligen vidlyftigt skrivarbete och är därför i icke ringa grad betungande för utmätningsmännen. Jämväl översändandet till överexekutor av de verifikationer, som skola åtfölja dagboksutdragen, kan i vissa fall vara förenat med praktisk olägenhet. Med hänsyn härtill har i nämnda lagrum, sådant detta lyder efter lagändring år 1938, befogenhet tillagts Kungl. Maj:t att för viss stad föreskriva, att stadsfogden därstädes skall, i stället för att insända utdrag ur dagboken, å vissa tider uppvisa denna för överexekutor. I syfte att underlätta utmätningsmännens arbete torde anledning föreligga att för samtliga utmätningsmän söka genomföra en sådan ordning för kontrollens utövande, att utskrift av dagboksutdrag und-

vikes. Enligt min mening kan en kontroll genom en direkt granskning av dagboken jämte tillhörande verifikationer anordnas på sådant sätt, att den i effektivitet fullt motsvarar den kontroll som utövas med ledning av insända dagboksutdrag. Jag vill erinra, att någon skyldighet ej är föreskriven för utmättningsman att för granskning insända utdrag ur dagboken i mål, som avses i lagen om införsel och lagen om förbud för vissa underhållsskyldiga att avflytta från riket. Med hänsyn till det anförda vill jag, i likhet med flertalet hörda myndigheter och sammanslutningar, tillstyrka förslaget om upphävande av den utmättningsman åvilande skyldigheten att till överexekutor insända utdrag ur dagboken i utsökningsmål.

Den granskning av dagboken i utsökningsmål som är nödvändig för överexekutors kontroll av underlydande utmättningsmän torde kunna utövas vid inventering som överexekutor verkställer, där icke erforderlig kontroll lämpligen kan ske genom uppvisande av dagboken för överexekutor. Att i lag närmare reglera, huru överexekutors kontrollskyldighet skall utövas, synes ej böra ifrågakomma. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i administrativ ordning utfärda de föreskrifter i detta hänseende, som kunna anses erforderliga i följd av ett upphävande av skyldigheten för utmättningsman att insända dagboksutdrag till överexekutor.»

Lagrådet har lämnat lagförslaget utan erinran.

Enligt utsökningslagen åligger det överexekutor att i egenskap av överordnad utsökningsmyndighet tillse, huru underlydande utmättningsmän förrätta sina tjänsteåligganden. För att underlätta denna kontroll är i 9 § andra stycket nämnda lag utmättningsman ålagd att inom viss tid, olika för landsfiskal och stadsfogde, till överexekutor insända utdrag ur dagboken i utsökningsmål. I stad må dock, där Kungl. Maj:t så medger, stadsfogden, i stället för att insända dagboksutdrag, å vissa tider uppvisa dagboken för överexekutor. I den föreliggande propositionen har föreslagits, att dessa bestämmelser i utsökningslagen om skyldighet att insända utdrag ur dagboken eller uppvisa densamma för överexekutor skola upphöra att gälla, varefter överexekutors kontroll över utmättningsmännen skulle utövas i den ordning Kungl. Maj:t i administrativ väg bestämde.

Såsom i propositionen framhållits torde skyldigheten att med vissa mellanrum insända utdrag ur utsökningsdagboken medföra ett tämligen vidlyftigt skrivarbete och därför vara i viss mån betungande för utmättningsmännen. Detta gäller naturligtvis i första hand städer eller landsfiskalsdistrikt med betydande antal utmättningsärenden. Genom slopande av denna skyldighet torde alltså en i många fall icke oväsentlig arbetsbesparing kunna vinnas. Å andra sidan lär icke kunna bortses från att skyldigheten i fråga ur kontrollsynpunkt är av ett visst värde. Med ledning av dagboksutdragen äger sålunda överexekutor möjlighet att ägna utmättningsmännens handläggning av utmättningsärendena en fortlöpande granskning. Det måste beaktas, att redan själva skyldigheten för utmättningsmannen att på vissa bestämda tider

Utskottet.

till överexekutor insända dagboksutdrag för utmätningssmannen måste innebära en sporre att iakttaga vad på honom ankommer vid ärendenas behandling.

Frågan, huruvida dessa betänkligheter mot upphävande av skyldigheten att insända utdrag ur dagboken böra vika, är tydligen beroende på om en tillräckligt betryggande kontroll över utmätningssmännens verksamhet ändock kan komma till stånd. Enligt vad utskottet inhämtat torde de bestämmelser, vilka äro avsedda att i fortsättningen reglera överexekutors kontrollskyldighet, komma att i huvudsak innebära följande. Kontrollen skulle av överexekutor utövas vid inventeringar hos utmätningssmännen, varvid dagboken i utsokningsmål jämte tillhörande verifikationer och andra handlingar skulle granskas. Inventering skulle förrättas vid de tillfällen överexekutor ansåg sådan påkallad, dock minst en gång om året. Då utmätningssman avlidit eller avgått från tjänsten, så ock då han avvikit ur tjänsten eller beträtt med tillgrepp eller förskingring skulle inventering städse ske omedelbart. Om överexekutor fann så lämpligen kunna ske, skulle inventering kunna ersättas av att utmätningssmannen på anmaning av överexekutor uppvisade dagboken för denne.

Enligt utskottets mening torde en i anslutning till dessa riktlinjer utövd kontroll få anses erbjuda erforderlig trygghet för att utmätningssmännen icke eftersätta dem åliggande skyldigheter med avseende å utmätningssärendenas handläggning. Utskottet finner alltså övervägande skäl tala för ett genomförande av Kungl. Maj:ts förslag. På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande proposition, nr 213, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 5 juni 1945.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar *Schlyter*, *Gärde*, *Karl Emil Johanson*, *Westman*, *Ahlkvist*, *Krügel*, *Siljeström* och *Olofsson*;

från andra kammaren: herrar *Hedlund* i Östersund, *Olsson* i Mellerud och *Berg*, fru *Gustafson*, herrar *Gustafsson* i Lekåsa, *Rylander*, *Andersson* i Mölndal och *Ljungqvist*.
